

تصاویر بخش پرونده از آرشیو شخصی پروفسور «برنارد لاسوس» استفاده شده است. بدین وسیله، مجله منتظر نهایت قدردانی خود را از این همکاری اعلام می‌نماید.

Les images du dossier appartiennent à l'archive personnelle du professeur Bernard Lassus. La Revue Manzar (Le Paysage) est reconnaissant de ce partenariat.

مدال طلای IFLA 2009 برای برنارد لاسوس

ترجمه و تنظیم: آیدا آل هاشمی
و سعادت صریحی

Translated by: Ayda Alehashemi & Soad Sarihi
Ayda_alehashemi@yahoo.com
soad_sarihi@yahoo.com

Bernard Lassus awarded IFLA gold medal 2009

برندهٔ بروزهٔ لاولیت، کسب نماید. پس از این افتخار فعالیت وی به عنوان معمار منظر به صورت جدی آغاز شد.

همچنین پروفیسور لاسوس، مباحث زیادی را در زمینه منظر شهری مطرح نموده است. از این پیشنهادات می توان به طرح توسعه «مارن لاوله»^۱ برای از بین بردن تضاد بین واحدهای همسایگی جدید، که محصول قوانین ناحیه بندی در سال ۱۹۶۰ بودند، اشاره کرد. وی در این طرح، رویکردی را پیشنهاد نمود که بدون هیچ گونه هنجار حکم کننده ای مانند وحدت در رنگ، مصالح یا قوانین، معماران و مدیران شهری را وادار به پاسخگویی نسبت به مشکلات بصری در مقیاس شهر می نمود.

در سال ۱۹۸۲ برندهٔ بروزهٔ «باغ های بازگشت»^۱ در شهر «روشفور»^۱ شد که اجرای آن تا سال ۲۰۰۰ به طول انجامید. در این پروژه، لاسوس با استفاده از آموزه های پیشین؛ حساسیت در طراحی منظر و ابداع در طراحی مینیمالیستی با حفظ ارزش های تاریخی را به زیبایی به نمایش گذاشته است.

در همین زمان طرح های گذرگاه جاده «ایستر»^۱ و گذری به سمت چشمه و اقامتگاه جاده «نیم»^۱ اجرا شد. این طرح ها زمانی از سوی لاسوس پیشنهاد شد که چگونگی ارتباط میان بزرگراهها و منظر فرهنگی شهر در فرانسه مورد انتقادهای شدید قرار گرفته بود. وی تلاش فراوانی در توسعه سیاست های ملی منظر در زمینه مسیرهای عبور اتومبیل و منظر بزرگراه های فرانسه نمود و پس از آن بود که نفوذ در معماری منظر به دلیل کارهای متعدد و تدریس در دانشگاه های متعدد اروپا و آمریکا فزونی یافت. در اوایل دهه ۱۹۸۰ با اعتراضات شدیدی به وزارت کار در رابطه با ویرانی جاده ها در ساخت منظر، بسیاری از پروژه ها به دلیل نگرانی های منطقه ای در محیطی متوقف شد. بنابراین لاسوس مطالعاتی در زمینه «ادراک انسان در حرکت» را آغاز نمود و از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ پروژه های متعددی در این رابطه را از جمله: پروژه های طراحی منظر بزرگراه های میسول لاسوس در ۱۹۹۰، طرح منظر بزرگراه های آ. ۸۳ و ۶۸.۱ در ۱۹۹۲ و بزرگراه های ۲۸.۱ و ۲۵.۱ در ۲۰۰۰ اجرا نمود. مطرح ترین پروژه های لاسوس در این زمینه، طراحی منظر بزرگراه ۸۵.۱ در ۱۹۹۵ و طرح «معبد سنگ» در امتداد مسیر سواره ۸۳۷.۱ در ۱۹۹۳، که به صورت مجموعه ای از مناظر تراشیده شده از سنگ برای حرکت در سرعت بالا طرح ریزی شده است را می توان نام برد (تصاویر ۴ و ۵).

برنارد لاسوس، بدون شک از پیشروترین و خلاق ترین معماران منظر فرانسه و جهان است که در طول ۴۰ سال زندگی حرفه ای خود همواره سعی بر استفاده از رمزگان در جهت خلق مفاهیم جدید منظر با عمیق ترین احساسات داشته است.

در سال ۲۰۰۹ پروفیسور «برنارد لاسوس»، معمار منظر فرانسوی از سوی فدراسیون جهانی معماران منظر به عنوان برندهٔ دومین دورهٔ جایزهٔ «سر جفری جولیکو»^۱ معرفی شد و در سال ۲۰۱۰ طی مراسمی از ۴۷ مین کنگره جهانی معماران منظر^۱ در شهر سوزو، جایزه را دریافت نمود. جایزهٔ «سر جفری جولیکو» به یاد بنیان گذار فدراسیون جهانی معماری منظر هر چهار سال یکبار به معمار منظری داده می شود که دستاوردها و موفقیت های وی تأثیری یگانه و پاینده در رفاه اجتماعی و محیطی داشته و موجب ارتقای دانش معماری منظر شده است؛ به عبارتی بالاترین عنوانی است که به یک معمار منظر در دوران تخصصی و حرفه اش اعطا می شود (تصویر ۱).

برنارد لاسوس متولد «شمالیر»^۱ فرانسه در سال ۱۹۲۹ است. وی تحصیلات خود را در زمینه نقاشی در مدرسهٔ ملی «بوزار»^۱ آغاز کرد و دوره های را در مدرسهٔ «لوور»^۱ و موزهٔ «گیمت»^۱ نیز گذراند.

پروفیسور لاسوس کار خود را به عنوان یک هنرمند از اواخر سال های ۱۹۵۰ در فرانسه با عضویت در گروه «پژوهش های هنر تجسمی»^۱ آغاز و مدتی پس از آن در سال ۱۹۶۲ مرکز رفتارهای محیطی را طراحی و تا سال ۱۹۶۷ شهرتی ویژه به عنوان یک هنرمند پیشرو با برگزاری نمایشگاه های در «گالری هنرهای تجربی - اجتماعی»، «سالن نقاشان جوان»، نمایشگاه موزهٔ «اوفن باخ» و خانه هنرهای زیبا در پاریس کسب کرد.

پس از آن لاسوس، فعالیت خود را در زمینه کاربردهای اجتماعی نقاشی و مجسمه سازی در محیط های صنعتی ادامه داد (تصویر ۲). اما با این حال تصمیم گرفت که دیدگاه نقاشی را ترک کند و به دنبال علاقه اش یعنی «معماری منظر» برود. پس از کارهای متعدد در زمینه منظر، طراحی با رنگ در آپارتمان های شهر «کورسیکا»^۱ مهم ترین کار وی به شمار می رفت (تصویر ۳).
نقطهٔ عطف زندگی حرفه ای لاسوس پیشنهاد طرحی برای «پارک لاولیت» - «شیب، چمنزار و باغ عمودی» - در سال ۱۹۸۱ بود که باعث شد لاسوس توجه جهانی را به خود جلب کند و اولین جایزهٔ خود را با «برنارد جومی»^۱

تصویر ۱: پروفیسور برنارد لاسوس در مراسم دریافت جایزه IFLA ۲۰۱۰ به همراه دکتر «دایان منزیس» (دبیر IFLA) / عکس: آنتیته برنارد لاسوس

BERNARD LASSUS

تصویر ۴ : منظربرداری
بزرگراه آ.۸۵. مآخذ :
Nicolin & Repishti:2003

تصویر ۶ : پروژه
BUISSON OPTIQUE
Nicolin & Repishti:2003 : مآخذ

برنارد لاسوس برنده مدال طلای «سر جفری جولیکو» در سال ۲۰۰۹ از پیشگامان رشته معماری منظر در عرصه حرفه‌ای و آکادمیک در فرانسه و سراسر جهان به شمار می‌رود. پروژه‌های مختلف وی به صورت باغ‌های کوچک با مناظر و توقفگاه‌های جاده‌ای وسیع تبلور نگاه هنرمندانه و تیزبین معمار در کشف مشخصه‌های منظرین سایت و بیان مجدد آن‌ها در قالبی شاعرانه است.

Bernard lassus, the Sir Geoffrey Jellicoe award winner in 2009, is one of the pioneers in both professional and academic fields of landscape architecture in France and the world over. His vary projects from small gardens to environmental revitalization of motorways shows his artistic views in grasping and restating the concept of landscape of the site in poetical form.

تصویر ۵ : پروژه معبد سنگ
در امتداد بزرگراه آ.۳۷. مآخذ :
Nicolin & Repishti:2003

در فاصله سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۲ وی به عنوان مشاور به آلمان دعوت شد و در پروژه احیای منظر صنعتی در مجاورت رودخانه‌ای در «دیسبورگ»^{۱۱} توانست مشکلات محیطی را با تگاهی به ابعاد سمبلیک و سودمند معماری منظر انعکاس دهد.

برنارد لاسوس در طی فعالیت حرفه‌ای‌اش، باغ‌های خصوصی و عمومی زیادی را نیز طراحی کرده است که بهترین نمونه‌ها در بیان رویکرد مینیمال و هنری لاسوس در طراحی منظر به شمار می‌رود:

Le Jardin des Retours (1982), Passerelle pytheas (1983), parc de la corderie Royal (1988), rond-point des champs elysees (1983), parc du Roi Baudouin (1984), les buissons Optiques-Niort (1993), Le parc de la Fontaine de l'Etuvee (1994), Sarcelles villes-Parc (2000), Les jardins de Metis (2001).

از دیگر پروژه‌های موفق لاسوس در این زمینه، «باغ توییلری»^{۱۲} در شهر پاریس است که رویکرد باستان‌شناسانه وی را در نگهداری و نوسازی باغ‌های تاریخی نشان می‌دهد. از آخرین و شاعرانه‌ترین کارهای لاسوس می‌توان به «باغ کولا»^{۱۳} (۲۰۰۷-۲۰۰۰) اشاره نمود که مجموعه‌ای از باغ بر روی بام در مرکز شهر پاریس است. این باغ با استفاده از تکنولوژی منظر و برش پانل‌های فلزی به شکل درخت و بوته، رنگ‌های چهار فصل سال را به نمایش می‌گذارد. این کار لاسوس، نمایشی پیچیده از فرم و رنگ، و هنری معاصر از ارتباط عناصر طبیعی و مصنوع است که به شکل دو باغ با نام‌ها «نمایش فصل‌ها» و «تئاتر گیاهان سبز» هستند. رویکردهای این طرح به وضوح از مطالعات پیشین لاسوس در زمینه ادراک وی از معماری منظر و رنگ، حواس و تجربه‌های او در پروژه‌های پیشین «گل‌های مصنوعی»^{۱۴} و مجموعه‌های نمایشگاهی، نشأت می‌گیرد.

برنارد لاسوس در محافل آکادمیک معماری منظر نیز نقش مهمی در پیشبرد این رشته در اروپا و آمریکا داشته است. کار تدریس را به عنوان استاد نقشه‌کشی در مدرسه بوزار فرانسه آغاز کرد و سال‌ها پس از آن یعنی از سال ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۵ مدرسه منظر را در شهر «ورسای» پایه‌گذاری نمود.

شاید مهم‌ترین اقدام لاسوس در توسعه آکادمیک منظر را بتوان پایه‌گذاری دوره دکتری منظر در دانشگاه لاولیت به حساب آورد. تأسیس لابراتوار «باغ، منظر، قلمرو» در سال ۱۹۹۱ و پذیرش نخستین دانشجویان دکترا گام مهمی بود که لاسوس به همراه گروهی از مهم‌ترین متخصصان دانشگاه‌های مختلف فرانسه برداشت. آن گروه امروز توسعه یافته تا حدی که در اروپا مجموعه‌ای تأثیرگذار در نظریه‌پردازی و تربیت متخصصان دانشگاهی و حرفه‌مندان منظر در اروپا به شمار می‌آید.

علاوه بر اینکه خط مشی لاسوس در معماری منظر یک روش روایتی است که از خود سایت و دستورات آن منتج می‌شود، همچنین اشتیاق فراوانی برای مداخله در منظر دارد؛ به گونه‌ای که به مکان و فعالیت‌های ساکنین، معنا می‌بخشد. وی با در نظر داشتن تمام ابعاد نامتجانس و بحرانی، به شدت شیفته مرزها است؛ آن‌ها را در رأس کار

تصویر ۳: طراحی با رنگ در
آپارتمان‌های شهر کورسیکا
(پروژه باغ‌های خیال)
عکس: برنارد لاسوس

خود قرار می‌دهد و جایگاه او را به عنوان معماري پیشرو در موج نوی معماري منظر تثبیت می‌کند.

برنارد لاسوس به عنوان نظریه‌پرداز و معمار منظر تاکنون بیش از ۱۵ کتاب تألیف و مقالات و سخنرانی‌های زیادی نیز اکثراً به زبان فرانسه در تبیین و تشریح رویکردها و نظریاتش در باب منظر، منظر شهری و سایر مباحث مرتبط به رشته تحریر در آورده است:

- Lassus, Bernard. (1998) *The Landscape Approach*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.
- Lassus, Bernard. (1992) *Hypothèses pour une troisième nature*, Coracle Press, London.
- Lassus, Bernard. (1991) *Le Jardin des Tuleries de Bernard Lassus*, Coracle Press, London.
- Lassus, Bernard. (1987) *La banlieue: Un habitat paysage, P+A, paysage et aménagement / trimestriel*, SEDA édition, no 10. Paris.
- Lassus, Bernard. (1977) *Jardins Imaginaires, Les Habitants-Paysagistes, Presses de la Connaissance*. Paris.
- Lassus, Bernard. (1977) *Jeux, images à regarder*, Gallilée. Paris.
- Lassus, Bernard. (1976) *Les Pins*, Coracle Press, London.
- Lassus, Bernard. (1976) *Une poétique du paysage: le démesurable*, Ministère de la Qualité de la Vie. Paris-Vancouver.
- Lassus, Bernard. (1975) *Le Jardin de l'Antérieur*, Gallilée. Paris.

برنارد لاسوس دو سال به عنوان استاد مدعو در گروه معماري منظر دانشگاه پنسیلوانیا تدریس کرد و کتاب «رویکرد منظر»، با مقدمه‌ای از «پیتر جایکوبس»، در سال ۱۹۹۸ توسط انتشارات این دانشگاه به صورت مجموعه‌ای نفیس از نوشته‌ها، مقالات و سخنرانی‌های وی در کنار معرفی مطالعات و پروژه‌هایش به چاپ رسید ■

بی‌نوشت

۱. Sir Geoffrey Jellicoe

۲. ۴۷-مین کنگره جهانی معماران منظر «IFLA» در شهر «سوزو» کشور چین توسط فدراسیون بین‌المللی معماران منظر و جامعه معماران منظر چین، با محوریت «همسازی و موفقیت- میراث سنتی و توسعه پایدار» در سال ۲۰۱۰ برگزار شد؛ هدف اصلی آن تأکید بر گرایداشت و حمایت از ارزش‌های سنتی، طبیعی، فرهنگی برفراری تعامل میان سنت و توسعه در جامعه امروز بود. شهر سوزو بدین دلیل انتخاب شد که از نظر برگزار کنندگان، مثالی موفق در دستیابی به این اهداف در سایت‌های تاریخی، باغ‌های سنتی و منظره‌سازی مدرن به شمار می‌آید.

در این کنگره ۷ موضوع مورد بحث قرار گرفت:

- حمایت از منابع طبیعی و فرهنگی
- نوسازی، بازسازی و توسعه اکوسیستم‌ها
- برنامه‌ریزی و طراحی معماری منظر
- آموزش معماری در زمینه منظر
- فن‌آوری و ساخت منظر پایدار
- مدیریت و نظارت بر معماری منظر
- نقش گیاهان در معماری منظر

۳. Chamalières (Puy de Dôme)

۴. National School of Beaux Arts

۵. Louvre

۶. Musée Guimet

۷. Recherches d'Art Visuel (Visual Art Research)

۸. Corsica

۹. Marre Lavalleye

۱۰. Gardens of return

۱۱. Rochefort

۱۲. Istres

۱۳. Nîmes

۱۴. Duisburg

۱۵. Garden of the Tuileries

۱۶. Colas Gardens

۱۷. Artificial Flowers

منابع

1. Lassus, Bernard. (2006) Vers un paysage plus global : un'habitat- territoire'. L'architecture D'aujourd'hui. 363
2. Nicolini, Pierluigi and Repishti, Francesco. (2003) Dictionary of today's landscape designers. editors, Italy: Skira
3. www.doaks.org
4. www.poitou-charentes.culture.gouv.fr

تصویر ۲: نمونه‌های از نقاشی‌ها و مجسمه‌های محیطی برنارد لاسوس
عکس: برنارد لاسوس